

જિનાલયોથી સુશોભિત અધ્યાત્મતીર્થ શ્રી સુવર્ણપુરી-સોનગઢ - ગુજરાત

સુવર્ણપુરી - સોનગઢ

સ્વાત્માનુભૂતિ પ્રધાન સુમંગલ સ્વર્ણપુરી, સંતો કી સાધનાભૂમિ અધ્યાત્મ તીર્થ બની; તૂ પરમાત્મા હૈ યે ગાજે ગુરુવાણી, ગુરુ કહાન કા યહ વરદાન સુંદર સ્વર્ણપુરી.

યહ સ્વર્ણપુરી અતિ પાવન હૈ, મંગલ મંગલ મંગલકર હૈ;
યહ મુક્તિમાર્ગ પ્રકાશક હૈ, સ્વાનુભૂતિતીર્થ અતિ મંગલ હૈ.
સ્વર્ણિમ આત્મા હૈ સ્વર્ણપુરીકી, સ્વર્ણિમ હૈ ઈતિહાસ બના;
ગુરુવરકી અધ્યાતમ વાણીસે, નિર્મિત યહ તીરથધામ સહી.
જયવંત રહો જયવંત રહો, સ્વાનુભૂતિ તીર્થ જયવંત રહો;
તારણહારે ગુરુદેવકા યહ સ્વાનુભૂતિ તીર્થ જયવંત રહો.

(સાભાર-શ્રી તીર્થ મંડળ વિધાન પૂજા)

- આવાગમન..... : રેલ્વે સ્ટેશન : સોનગઢ - ૨.૫ કિ.મી.
બસ સ્ટેશન : સોનગઢ - ૧ કિ.મી.
- પહોંચવાનો સરળ માર્ગ ... : ભાવનગરથી સડક રસ્તે
- નજીકનું મુખ્ય શહેર : ભાવનગર - ૩૨ કિ.મી.
- નજીકના તીર્થક્ષેત્રો : પાલીતાણા - ૨૩ કિ.મી., ઘોઘા - ૫૦ કિ.મી.

અધ્યાત્મયુગપુરુષ, ભાવિ તીર્થાધિનાથ અધ્યાત્મમાર્ગદિવાકર, સ્વાનુભૂતિવિભૂષિત, પરમ કૃપાળુ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી કાનજી સ્વામી ૪૫-૪૫ વર્ષ સુધી જ્યાં વિચર્યા હતા, તે આપણી સુવર્ણપુરી-સોનગઢ ભારતના મહાન તીર્થોમાંનું એક મહાન તીર્થ છે. તે અધ્યાત્મ તીર્થક્ષેત્ર સુવર્ણપુરી-સોનગઢ વિષે માહિતી લખવાનું જરૂર મન થાય તે સ્વાભાવિક જ છે.

પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી કાનજી સ્વામીની આ ભૂમિ વિષે ભારતવર્ષમાં તથા વિદેશોમાં વસતા હજારો મુમુક્ષુ ભાઈ-બહેનો જાણે જ છે. છતાંય આ પવિત્ર ધામમાં પથરાયેલા વિવિધ સ્થાપત્યો, ભવ્ય જિનાલયો, શ્રી સમવસરણજી, શ્રી માનસ્થંભજી, શ્રી પરમાગમ મંદિર તથા શ્રી નંદિશ્વર દ્વીપ વિષે થોડી માહિતી આપવાનો હું પ્રયત્ન કરું છું. છતાંય મારી કોઈ ક્ષતિ રહી જાય તો વાંચકગણની હું પ્રથમથી જ ક્ષમા યાચું છું.

ગુજરાત રાજ્યમાં સૌરાષ્ટ્ર વિસ્તારમાં ભાવનગર જીલ્લામાં સોનગઢ (સુવર્ણપુરી) આવેલ છે. સુરેન્દ્રનગર-ભાવનગર તથા અમદાવાદ-ભાવનગર લાઈનમાં સોનગઢ રેલ્વે સ્ટેશન છે. તેમજ ભાવનગર-રાજકોટ તથા પાલીતાણા-અમદાવાદ હાઈ વે ઉપર સોનગઢ ગામ આવેલું છે. પરમ

પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી કાનજી સ્વામીના સત્ પ્રભાવથી સોનગઢ અધ્યાત્મવિદ્યા અને આત્મસાધનાનું અનુપમ કેન્દ્ર બની ગયું છે.

પરમ કૃપાળુ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી કાનજી સ્વામીએ વિ.સં. ૧૯૮૧ના ફાગણ વદ-૨ના રોજ સોનગઢનું એકાન્ત અને ખૂબ જ શાંત વાતાવરણ યોગ્ય લાગતા સોનગઢમાં “સ્ટાર ઓફ ઈન્ડીયા”માં વસવાટ કર્યો હતો અને અહીં જ તેઓશ્રીએ વિ.સં. ૧૯૮૧ના ચૈત્ર સુદ-૧૩ના રોજ એટલે કે મહાવીર જયંતિના દિવસે બપોરે એક વાગે સ્વ. શ્રી હરિભાઈ ભાયાણીની હાજરીમાં શ્રવણબેલગોલા પાસે આવેલ જિનનાથપુરીના શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનના ૫ ફીટના પદ્માસન પ્રતિમાજીના ફોટા સમક્ષ સ્થાનકવાસી સંપ્રદાયનું ચિહ્ન “મુહપત્તી” નો ત્યાગ કરીને પરિવર્તન કર્યું હતું. તે સમયે સોનગઢ તો નાનું ગામડું હતું. ખાવા-પીવા કે રહેવાની કાંઈ જ સગવડતા ન હતી. હાલ જ્યાં મંદિરો અને મુમુક્ષુઓના બંગલાઓ અને મકાનો છે ત્યાં તો બધે જ ખેતરો હતા. તેથી બહારગામથી આવતા મહેમાનોને મુશ્કેલી ન પડે તે હેતુથી વળાના ઉતારામાં ચાર રૂમો રાખીને સ્વ. શ્રી હરિભાઈ ભાયાણીએ મહેમાનોને રહેવા-જમવાની વ્યવસ્થા શરૂ કરી હતી, જે આજે શ્રી જૈન અતિથિ સેવા સમિતિ તરીકે ઓળખાય છે.

(૧) શ્રી જૈન સ્વાધ્યાય મંદિર :-

ધીમે-ધીમે મુમુક્ષુ ભાઈ-બહેનોનો મોટો પ્રવાહ સોનગઢમાં આવવા લાગવાથી પ્રવચનની જગ્યા ખૂબ જ ટૂંકી પડવા લાગી. પર્યુષણમાં કે તહેવારોમાં પ્રવચન માટે બીજા સ્થળે જવું પડતું હતું. તેથી ભક્તોએ વિ.સં. ૧૯૮૪માં એક નવું મકાન બંધાવ્યું અને તેને “શ્રી જૈન સ્વાધ્યાય મંદિર” નામ આપવામાં આવ્યું. આ મકાન તૈયાર થયા પછી પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી તથા અન્ય ત્રણ સાધુઓ આ મકાનમાં રહેવા લાગ્યા. વિ.સં. ૧૯૮૪ના વૈશાખ વદ-૮ના રોજ આ સ્વાધ્યાય મંદિરના મુખ્ય હોલમાં ગ્રંથાધિરાજ શ્રી સમયસારજી શાસ્ત્રની પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી. આ હોલ ઐતિહાસિક-ધાર્મિક ચિત્રપટો તથા સૂત્રોની રત્નકણિકાઓથી સુશોભિત કરવામાં આવ્યો છે. આથી આ હોલની ભવ્યતા વધે છે.

આ સ્વાધ્યાય મંદિરમાં આશરે ચાલીસ જેટલા સૂત્રો પાકા લાલ રંગથી લખેલા છે. જેવા કે -૧. ધર્મનું મૂળ દર્શન છે. ૨. દ્રવ્યદ્રષ્ટિ તે જ સમ્યગ્દ્રષ્ટિ છે. ૩. દર્શનશુદ્ધિથી જ આત્મસિદ્ધિ. ૪. પૂર્ણતાને લક્ષે શરૂઆત તે જ વાસ્તવિક શરૂઆત છે. ૫. ભૂત-વર્તમાન અને ભાવી જગતશીરોમણી તીર્થંકરોને નમસ્કાર હો. ૬. સર્વગુણાંશ તે સમ્યક્ત્વ. ૭. હવે પછીની અનંત કાળાવળી આત્મતત્વના ભોગવટામાં જ વહો. ૮. જૈનમ્ જયતુ શાસનમ્. ૯. શુદ્ધ જ્ઞાનને દેહ જ નથી. ૧૦. ભવાવર્તમાં પૂર્વે કદી નહીં ભાવેલી ભાવના હવે ભાવો. ૧૧. સ્વરૂપમાં ચરવું તે ચારિત્ર. ૧૨. ભારત વર્ષના આંગણે જેમણે શ્રુતામૃતના ધોરીયા વહેવડાવ્યા છે અને વીતરાગ ધર્મનો ઉદ્યોત કર્યો છે એવા પરમ કૃપાળુ શ્રી સદ્ગુરુદેવને અત્યંત-અત્યંત ભક્તિથી નમસ્કાર. ગુરુદેવથી

શોભતી-પાવન થયેલી ધન્ય આ સુવર્ણપુરી-ધન્ય આ સ્વાધ્યાય મંદિર. ગુરુદેવ પરમ પુરુષ હતા. તેમની વાણી ચૈતન્યને જગાડનારી હતી. ગુરુદેવના ચૈતન્યની શોભાની તો શી વાત ! એમના પવિત્ર પુણ્યની પણ શોભા કોઈ ન્યારી ! આપણા મહાભાગ્ય કે ગુરુદેવ ભરત ક્ષેત્રમાં અહીં જન્મ્યા. વિગેરે ઘણા સૂત્રો સ્વાધ્યાય મંદિરની દિવાલો ઉપર લખેલા છે.

સ્વાધ્યાય મંદિરમાં સુવર્ણ અંકિત નંદાવર્તી સ્વસ્તિક તથા ઐં કાર બહુ જ સુંદર છે. આ હોલમાં નીચે મુજબના ઐતિહાસિક ચિત્રપટો ચીતર્યા છે.

ચિત્રપટ નં. ૧ : મહાબલ રાજાને તેના મંત્રી ધર્મોપદેશ આપે છે પણ તેની અસર વિષે તેને ખાત્રી નથી. તેવામાં વિદેહથી બે ચારણ મુનિઓ આવે છે. તેમને મંત્રી પુછે છે કે મારો રાજા ભવ્ય છે કે અભવ્ય ? તો મુનિરાજ કહે છે કે તારો રાજા દસમા ભવે શ્રી ઋષભદેવ તીર્થંકર થશે. હવે તેને એક જ મહિનાનું આયુષ્ય બાકી છે તેમ કહ્યું. આ દશ્યનું આ ચિત્રપટ છે.

ચિત્રપટ નં. ૨ : શ્રેણીક રાજા અન્ય ધર્મી હોવાથી ચેલણા રાણીને દુઃખ થાય છે અને કહે છે કે હે રાજાનું! જૈન ધર્મ વગર આ રાજ્યને ધીકકાર છે. રાજા તેને જૈન ધર્મને અનુસરવાની છૂટ આપે છે. રાણી જૈન ધર્મનો ખૂબ જ પ્રચાર કરે છે. સરવાળે રાજા પણ જૈન ધર્મી થાય છે અને શ્રી મહાવીર ભગવાન પાસે તીર્થંકર ગોત્ર બાંધે છે. આ દશ્યનું આ ચિત્રપટ છે.

ચિત્રપટ નં. ૩ : હનુમાનજી અને અન્ય રાજા-રાણીઓ મેરૂ પર્વત ઉપર ભક્તિ કરે છે. રાત્રે પાછા ફરતા સૌ એક પર્વતમાં જિનવાર્તા કરતા બેઠા છે, ત્યારે હનુમાનજી એક તારો ખરતો જોઈને સંસારની અનિત્યતા વિચારીને મુનિ થાય છે અને સાથે અન્ય રાજાઓ પણ મુનિ થાય છે અને રાણીઓ અર્જુકા થાય છે. આ દશ્યનું આ ચિત્રપટ છે.

ચિત્રપટ નં. ૪ : લક્ષ્મણજીનો દેહત્યાગ થતા રામચંદ્રજી તેના દેહને છ માસ સાથે ફેરવે છે. લવ-કુશ શોકાગ્ર થઈને નમસ્કાર કરી દીક્ષા લે છે અને દીક્ષિત થઈ ધ્યાન કરીને કેવળજ્ઞાન પામે છે. આ દશ્યનું આ ચિત્રપટ છે.

ચિત્રપટ નં. ૫ : તીર્થંકર ભગવાન શ્રી મલ્લિનાથકુમાર પોતાના લગ્ન પ્રસંગે મહેલમાંથી નીકળતા પિતાએ શણગારેલ અલૌકિક નગરી જોતા કહે છે કે અહો ! પૂર્વે મેં અહમિંદ્રના ભવમાં આવું ઘણું ભોગવ્યું છે. આમ સ્મરણ થતા વૈરાગ્ય પામી તેઓ દીક્ષા માટે વનમાં જાય છે અને દીક્ષિત થાય છે અને ફક્ત છ દિવસમાં જ કેવળજ્ઞાનલક્ષ્મીને વરે છે તે દશ્ય બહુ જ સુંદર છે.

ચિત્રપટ નં. ૬ : શ્રી કૃષ્ણના રાણી રૂકમણીના બાળપુત્ર પ્રદ્યુમ્નકુમારનું હરણ થતા નારદજી શ્રી

સીમંધર ભગવાન પાસે જઈને બાળકના સમાચાર મેળવી વિદ્યાધરની શ્રેણીમાં બાળકને જોઈને ભગવાને કહેલા બધા સમાચાર આપે છે. સોળ વર્ષે પુત્ર માતાને મળે છે તે દશ્ય છે.

ચિત્રપટ નં. ૭ : ત્રેલોક્યમંડન હાથી પર બેસી રામચંદ્રજી આદિ ચારેય ભાઈઓ દેશભૂષણ અને કુલભૂષણ નામના કેવળીઓ પાસે ધર્મોપદેશ સાંભળવા જાય છે. ભરતજી દીક્ષિત થાય છે. હાથી સમ્યગ્દર્શન સહિત માસોપવાસ કરે છે. પારણે ગામમાં જતાં શ્રાવકો અતિભાવપૂર્વક આહાર-જળ દે છે તે દશ્ય છે.

સ્વાધ્યાય મંદિરના મુખ્ય હોલમાં તથા તેમાં આગળના ભાગની એક રૂમમાં પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની પ્રતિકૃતિ મુકી છે. આ રૂમમાં ખૂબ જ મોટો ફોટો પણ મુકેલ છે તથા પૂજ્ય બહેનશ્રી ચંપાબેન દ્વારા તૈયાર થયેલ “શ્રી કહાન ગુરુ જીવન દર્શન” ના મહેલા બાર સુંદર ચિત્રપટો પણ છે, જેમાં પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના જન્મથી છેક સુધીના સંપૂર્ણ ઇતિહાસની ઝાંખી આવી જાય છે. આ રૂમની સામેની બીજી રૂમમાં જે પાટ ઉપર પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી સુતા હતા તે પાટ ઉપર પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીનું ખૂબ જ મોટું અને ભવ્ય ચિત્રપટ મુકેલ છે તથા આ રૂમમાં પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના જીવન દર્શનની છબીઓ ગોઠવવામાં આવેલ છે.

(૨) શ્રી સીમંધર સ્વામી જિનમંદિર:-

શ્રી જૈન સ્વાધ્યાય મંદિરની પાસે જ શ્રી સીમંધર સ્વામી જિનમંદિર બાંધવામાં આવેલ છે. આ મંદિરમાં ૩૧ ફીટના પદ્માસન શ્રી સીમંધર ભગવાન મૂળનાયક તરીકે બિરાજમાન છે. તેમની બન્ને બાજુ બે ૨૧-૨૧ ફીટના પદ્માસન શ્રી પદ્મપ્રભ ભગવાન તથા શ્રી શાંતિનાથ ભગવાનના પ્રતિમાજી તથા એક સ્ફટિકમણિના પ્રતિમાજી પણ છે. આ જિનમંદિરમાં પણ પાષાણમાં ઘણા મોટા અને ઊંડા ધાર્મિક-ઐતિહાસિક ચિત્રપટો કોતરવામાં આવ્યા છે. પ્રથમ ચિત્રપટમાં આઠ આચાર્યો જેવા કે શ્રી કુન્દકુન્દાચાર્યદેવ, શ્રી ઉમાસ્વામી, શ્રી સમંતભદ્ર આચાર્ય, શ્રી અમૃતચંદ્રાચાર્યદેવ, શ્રી પદ્મનંદી આચાર્ય, શ્રી નેમીચંદ્ર સિદ્ધાંત ચક્રવર્તી, શ્રી ધરસેનાચાર્ય, શ્રી પદ્મપ્રભમલધારીદેવ, વિગેરેને પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી ભક્તિભાવે વંદન કરે છે તે દર્શાવવામાં આવ્યું છે. બીજા ચિત્રપટમાં વિદેહક્ષેત્રમાં દેવો અને મનુષ્યો શ્રી સીમંધર ભગવાનનો તપકલ્યાણક મહોત્સવ ઉજવે છે તે સમયનું વર્ણન દર્શાવવામાં આવેલું છે. ત્રીજા ચિત્રપટમાં રામ-લક્ષ્મણ-સીતા વંશગિરિ પર્વત ઉપર અડોલ ધ્યાનમાં ઉભેલા દેશભૂષણ અને કુલભૂષણ મુનિઓની નૃત્યાદિપૂર્વક ભક્તિ કરે છે તે દર્શાવવામાં આવેલું છે. ચોથા ચિત્રપટમાં ભારતમાં સદ્ધર્મની પ્રભાવના કરનાર સદ્ગુરુદેવશ્રી કાનજી સ્વામીના સંસારનાશક આધ્યાત્મિક ઉપદેશના પ્રભાવથી મુમુક્ષુઓ દ્વારા સૌરાષ્ટ્ર-ગુજરાત અને મુંબઈમાં પૂજ્ય શ્રી કાનજી સ્વામીના કરકમળ દ્વારા પ્રતિષ્ઠિત જિનબિંબો સહિત બનેલા દિગંબર જૈન મંદિરો તથા સોનગઢના માનસ્થંભજી, સમવસરણજી, વિગેરેનું સુંદર દશ્ય છે. આ રીતે આ મંદિરમાં વિવિધ પ્રકારના બાર ચિત્રપટો બનાવવામાં આવેલા છે. છતમાં

પણ રંગબેરંગી દશ્યો ચીતર્યા છે. આથી જિનમંદિરની શોભા વધે છે. ઉપર પહેલા માળે શ્રી નેમિનાથ ભગવાનના શ્યામ આરસના ૨૥ ફીટના પન્નાસન પ્રતિમાજી બિરાજમાન કરેલ છે. આ મંદિરની શિખર સુધીની ઊંચાઈ ૬૭ ફીટની છે.

(૩) શ્રી સમવસરણજી મંદિર-ધર્મસભા :-

વિ.સં. ૧૯૯૮ના વૈશાખ વદ-૬ તા. ૬-૫-૧૯૪૨ના રોજ શ્રી સીમંધર સ્વામી જિનમંદિરની બાજુમાં જ શ્રી સમવસરણજી મંદિર-ધર્મસભાની પ્રતિષ્ઠા થઈ હતી. તીર્થંકર ભગવાન જ્યાં બિરાજતા હોય ત્યાં ઈન્દ્રો આવી ધર્મસભા-શ્રી સમવસરણજીની રચના કરે છે. તેનો નમૂનો અહીં બનાવેલ છે. આ સમવસરણ પરમ પૂજ્ય ભગવતી માતા ચંપાબેનના જાતિસ્મરણજ્ઞાનના આધારે કરવામાં આવેલ છે. તેમાં વચ્ચે ત્રણ પીઠિકા ઉપર પૂજ્ય શ્રી સીમંધર ભગવાનની ચૌમુખી ભાવવાહી ભવ્ય પ્રતિમાજી બિરાજમાન છે તથા આઠ ભૂમિ અને બાર સભા વિગેરેની સુંદર રચના કરેલ છે. ચાર દિશામાં ચાર આરસના માનસ્થંભજી મુકેલા છે અને વચ્ચે શ્રી કુન્દકુન્દાચાર્યદેવની આરસની શ્રી સીમંધર ભગવાનને વંદન કરતી પ્રતિકૃતિ મુકેલ છે. તેઓ બે હજાર વર્ષ પહેલા શ્રી સીમંધર પ્રભુના સમવસરણમાં ગયા હતા અને આઠ દિવસ ત્યાં રહ્યા હતા. ત્યાંથી અહીં આવીને શ્રી સમયસારજી, શ્રી નિયમસારજી, શ્રી પ્રવચનસારજી, શ્રી પંચાસ્તિકાય તથા શ્રી અષ્ટપાહુડ આદિ શાસ્ત્રોની રચના કરી હતી. શ્રી સમવસરણજીના પૂર્ણ વર્ણનની સ્તુતિ પં. શ્રી હિંમતભાઈ જે. શાહે બનાવી છે તે આરસના પાટીયામાં કોતરીને આ મંદિરમાં દિવાલ પર લગાવેલ છે. ચાર દિશામાં દિવાલ ઉપર સુવર્ણયુક્ત આઠ તક્તી ઝં ની તેમજ ચાર દિશામાં ચાર તથા અન્ય બે-તેમ કુલ છ રંગબેરંગી ચિત્રપટો આરસમાં લગાવેલા છે, જેમાં શ્રામણ્યાર્થી વૈરાગ્યમૂર્તિ કુન્દકુન્દકુમારના ભવ્ય દીક્ષા પ્રસંગનું ચિત્ર, શ્રી સીમંધર ભગવાનના ચાર કલ્યાણક દર્શાવતુ ચિત્ર, સુવર્ણપુરીના આ સમવસરણજીમાં દર્શન કરતા શ્રી સીમંધરભક્ત સદ્ગુરુદેવશ્રી કાનજી સ્વામીનું ચિત્ર, વિગેરેનો સમાવેશ થાય છે. ખરેખર આ ધર્મસભા દર્શનીય અને ખૂબ જ ભવ્ય છે.

(૪) શ્રી કુન્દકુન્દ પ્રવચન મંડપ :-

દિન પ્રતિદિન મુમુક્ષુઓનો પ્રવાહ સોનગઢ તરફ ખૂબ જ વધતો ગયો. તેથી સ્વાધ્યાય મંદિર હોલ પણ પ્રવચન માટે નાનો પડવા લાગ્યો. આ અરસામાં ઈન્દોરના સર શ્રી હુકમચંદજી શેઠ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની ખ્યાતિ સાંભળીને સોનગઢ આવ્યા હતા. વિ.સં. ૨૦૦૨ના માગશર સુદ-૧૦ તા. ૧૪-૧૨-૧૯૪૫ના દિવસે સર શ્રી હુકમચંદજી શેઠના વરદ્ હસ્તે “શ્રી કુન્દકુન્દ પ્રવચન મંડપ” હોલનો શિલાન્યાસ થયો. વિ.સં. ૨૦૦૩ના ફાગણ વદ-૧ના રોજ આ પ્રવચન મંડપ હોલનું ઉદ્ઘાટન પણ સર શ્રી હુકમચંદજી શેઠના વરદ્ હસ્તે થયું હતું. આ હોલ પણ અનેક ધાર્મિક-ઐતિહાસિક ચિત્રપટો અને સૈદ્ધાંતિક સૂત્રોથી સુશોભિત છે. પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીની હાજરીમાં આ હોલમાં તેમના પ્રવચનો તથા ધાર્મિક શિક્ષણ વર્ગો વિગેરેનું આયોજન થતું અને હજારો શ્રોતાઓ તેનો લાભ લેતા હતા. આ હોલ ઘણો જ ભવ્ય અને જોવાલાયક છે. હાલ આ હોલમાં પરમ પૂજ્ય

ગુરુદેવશ્રીના જીવન દરમ્યાન ઉજવાયેલ અનેક પ્રસંગોના ફોટાઓનું મ્યુઝિયમ બનાવવામાં આવેલ છે. આ ફોટાઓનું મ્યુઝિયમ જોવાથી પરમ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના જીવન દરમ્યાન બનેલા અનેક પ્રસંગોનું સ્મરણ તાજુ થાય છે. આ હોલ બે થી અઢી હજાર શ્રોતાઓ બેસી શકે તેટલો મોટો છે. આ હોલમાં વચ્ચે કોઈ પણ થાંભલા મુકેલ નથી. તેથી આ હોલ ઘણો જ ભવ્ય લાગે છે.

(૫) શ્રી માનસ્થંભ :-

પરમ કૃપાળુ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના ૬૩ મા વર્ષે ભક્તોએ ૬૩ ફીટ ઉંચો આખો આરસનો ભવ્ય માનસ્થંભ શ્રી સીમંધર સ્વામી જિનમંદિરના આગળના ભાગમાં કરાવ્યો છે. આ માનસ્થંભજીને ધર્મસ્થંભ પણ કહે છે. આ માનસ્થંભ નીચે પાયાથી છેક ઉપર સુધી સફેદ આરસનો બનેલો છે, જેમાં નીચે ત્રણ પીઠિકામાં ચારેય બાજુ થઈને કુલ બાર ધાર્મિક-ઐતિહાસિક ચિત્રપટો કોતરેલા છે. આ ચિત્રપટોમાં પંચ પરમેષ્ઠી ભગવાન, વનમાં શ્રી કુન્દકુન્દાચાર્યદેવ તાડપત્ર ઉપર શાસ્ત્ર લખે છે તે દશ્ય, ગિરનાર પર્વત ઉપર શ્રી નેમિનાથ ભગવાનનું દશ્ય, વિગેરેનો સમાવેશ થાય છે. આ માનસ્થંભજીમાં નીચે ચાર દિશામાં ચાર અને ઉપર ચાર દિશામાં ચાર -તેમ કુલ આઠ પદ્માસને શ્રી સીમંધર ભગવાનના જિનબિંબો બિરાજમાન કરવામાં આવ્યા છે. આ માનસ્થંભજી જોતા જ અભિમાની જીવનું માન જરૂર ગળી જાય. આ માનસ્થંભજીની પ્રતિષ્ઠા વિ.સં. ૨૦૦૯ના ચૈત્ર સુદ-૧૦ તા. ૨૪-૩-૧૯૫૩ના રોજ કરવામાં આવી હતી.

(૬) શ્રી મહાવીર કુન્દકુન્દ જૈન પરમાગમ મંદિર:-

શ્રી મહાવીર પ્રભુના ૨૫૦૦મા નિર્વાણ મહોત્સવના વર્ષમાં એટલે કે વિ.સં. ૨૦૩૦ ફાગણ સુદ-૧૩ તા. ૭-૩-૧૯૭૪ના દિને અતિભાવવાહી અને ભવ્ય એવા “શ્રી મહાવીર કુન્દકુન્દ જૈન પરમાગમ મંદિર” ની પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી હતી. આ મંદિરમાં નીચે તથા ઉપર દિવાલો ઉપર આરસના પાટીયામાં શ્રી કુન્દકુન્દાચાર્યદેવ રચિત પાંચ આગમો જેવાં કે શ્રી સમયસારજી, શ્રી નિયમસારજી, શ્રી પ્રવચનસારજી, શ્રી પંચાસ્તિકાય સંગ્રહ તથા શ્રી અષ્ટપાહુડ કોતરાવીને લગાવેલા છે. તેમજ આખા હોલમાં આરસમાં તીર્થકરોના વૈરાગ્ય તેમજ દીક્ષાના પુરુષાર્થપ્રેરક ભવ્ય પ્રસંગો તથા તીર્થક્ષેત્રોના અતિ મનોહર ચિત્રો કોતરીને લગાવેલા છે. જેથી મંદિર ખૂબ જ સુશોભિત લાગે છે. આ હોલમાં એક દિવાલ ઉપર વચ્ચે આશરે ૮ ફીટ x ૮ ફીટનું શ્રી કુન્દકુન્દાચાર્યદેવ વનમાં તાડપત્રી ઉપર શાસ્ત્ર લખે છે તે દશ્યનું રંગબેરંગી ચિત્રપટ આરસમાં કોતરીને લગાવેલું છે. તેમજ આ ચિત્રપટની જમણી તરફ એટલી જ સાઈઝનું ટીકાકાર શ્રી અમૃતચંદ્રાચાર્યદેવનું અને ડાબી તરફ એટલી જ સાઈઝનું મુનિવર શ્રી પદ્મપ્રભમલધારીદેવનું ચિત્રપટ છે. આ મંદિરમાં ઉપરના માળે વચ્ચે ગુલાબી આરસની કમળની વેદી ઉપર શ્રી મહાવીર પ્રભુના ૫-૧” સાઈઝના ભવ્ય, ભાવવાહી અને સુંદર પ્રતિમાજી છે. તેની પાછળ દિવાલ ઉપર સુવર્ણયુક્ત અશોકવૃક્ષ છે અને બન્ને બાજુ ઈન્દ્રો ચામર ઢાળે છે તે ચિત્રપટ છે. બન્ને બાજુ સુવર્ણ અંકિત ઐ છે.

શ્રી પરમાગમ મંદિરમાં કથાનુયોગના આધારે તીર્થંકર ભગવંતોના પૂર્વ ભવોનો ઈતિહાસ દર્શાવતા આરસમાં કોતરેલા કુલ ૪૫ રંગબેરંગી ભવ્ય ચિત્રપટો લગાવેલ છે, જેમાં શ્રી મહાવીર ભગવાનના પૂર્વના ચોથા ભવનું ચિત્ર, પૂર્વના આઠમા ભવનું ચિત્ર, પૂર્વના દસમા ભવનું ચિત્ર, વિગેરે ઉપરાંત રાજગૃહી ક્ષેત્રના વિપુલાચલ પર્વત ઉપર શ્રી મહાવીર સ્વામીની દિવ્યધ્વનિ છૂટી તે દર્શાવતુ ચિત્ર, પરમ તીર્થક્ષેત્ર શ્રી સમ્મેદશિખરજીનું ચિત્ર, મહાવિદેહક્ષેત્રમાં સમવસરણમાં શ્રી સીમંધર સ્વામીના પ્રત્યક્ષ દર્શન કરતા શ્રી કુન્દકુન્દાચાર્યદેવ તથા વિદેહના ધર્મપ્રેમી ગુણવાન રાજકુમારનું ચિત્ર, શ્રી મહાવીર પ્રભુનું નિર્વાણધામ જળમંદિર-પાવાપુરીનું ચિત્ર, શ્રી અજીતનાથ તીર્થંકરને વૈરાગ્યનું દશ્ય, શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનના પૂર્વ ભવનું ચિત્ર, શ્રી ચન્દ્ર પ્રભુના વૈરાગ્યનું દશ્ય, શ્રી પદ્મપ્રભુ તીર્થંકરના વૈરાગ્યનું દશ્ય, શ્રી ગિરનાર ક્ષેત્રનું ચિત્ર, શ્રી કૈલાસ (અષ્ટાપદ) પર્વતનું ચિત્ર, સિદ્ધવરકુટ સિદ્ધક્ષેત્રનું ચિત્ર, વિગેરે ચિત્રોનો સમાવેશ થાય છે. આ ચિત્રપટોની નીચેનું લખાણ વાંચવાથી કથાનુયોગનો અભ્યાસ થાય છે અને ઘણું જાણવાનું મળે છે.

શ્રી પરમાગમ મંદિરમાં ઉપરના માળે પણ કેટલાક સુંદર ચિત્રો બનાવવામાં આવેલા છે. જેમાં શ્રી ચંપાપુરી-શ્રી મંદારગિરિનું ચિત્ર, શ્રી ગજપંથા તીર્થક્ષેત્રનું ચિત્ર, શ્રી પાવાગઢ તીર્થક્ષેત્રનું ચિત્ર, શ્રી શત્રુંજય તીર્થક્ષેત્રનું ચિત્ર, શ્રી ઋષભદેવ ભગવાનની દીક્ષા અને વનવિહારનું દશ્ય, શ્રી ઋષભદેવના પૂર્વના પાંચમા ભવનું ચિત્ર, તીર્થંકર ભગવાનના સમવસરણનું ચિત્ર, તીર્થંકર ભગવાનનો ગર્ભકલ્યાણકનો પ્રસંગ દર્શાવતું ચિત્ર, તીર્થંકર ભગવાનના જન્મકલ્યાણક સમયે બાળ તીર્થંકરને લઈ જઈને મેરૂ પર્વત ઉપર ધામધૂમપૂર્વક કરાતા જન્માભિષેકનું દશ્ય, તીર્થંકર ભગવાનના વૈરાગ્ય અને તપકલ્યાણક સમયે ઈન્દ્રો અને દેવો દ્વારા પાલખીમાં તેમને વનમાં લઈ જતાં હોય છે-તે દર્શાવતું ચિત્ર, શ્રી શ્રેયાંસનાથ-શ્રી ધર્મનાથ-શ્રી નેમિનાથ-વિગેરે તીર્થંકરોના વૈરાગ્યના પ્રસંગોના ચિત્રો, વિગેરે ચિત્રોનો સમાવેશ થાય છે.

(૭) શ્રી પંચમેરૂ નંદીશ્વર જિનાલય, પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી કાનજી સ્વામી વચનામૃતભવન, પૂજ્ય બ્હેનશ્રી ચંપાબેન વચનામૃતભવન:-

પરમાગમ મંદિરની બાજુમાં જ પૂજ્ય શ્રી કાનજી સ્વામી સ્મારક યોજના અંતર્ગત “શ્રી પંચમેરૂ નંદીશ્વર જિનાલય, પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી કાનજી સ્વામી વચનામૃત ભવન, પૂજ્ય બ્હેનશ્રી ચંપાબેન વચનામૃત ભવન”-એમ ત્રણ નામવાળા દિગંબર જિનમંદિરનું નિર્માણ થયેલું છે. મંદિરના છ પ્રવેશદ્વાર ઉપર ખૂબ જ આકર્ષક નક્શીકામ કરેલું છે. આ જિનમંદિરમાં નીચે ગોળાકારે પંચમેરૂ તથા નંદીશ્વર દ્વીપ બાવન જિનાલયની આરસની મનમોહક રચના કરેલી છે. પાંચેય મેરૂ ખૂબ જ સફેદ આરસના બનાવેલા છે, જેમાં દરેકમાં નાની-નાની દેરીઓ બનાવીને તેમાં ૧૬-૧૬ (કુલ ૮૦) પ્રતિમાજી બિરાજમાન કર્યા છે. તેવી જ રીતે ચારેય દિશામાં જુદા-જુદા પર્વત ઉપર સુવર્ણયુક્ત શિખરબંધી દેરીઓ બનાવી છે, જે દરેકમાં ૧૩-૧૩ પ્રતિમાજી છે. આ રીતે ચાર દિશામાં થઈને કુલ ૫૨ સફેદ આરસના પ્રતિમાજી છે.

આ મંદિરમાં નીચે એક દિવાલ ઉપર બન્ને બાજુ સુવર્ણના નંદાવર્તી સ્વસ્તિક તથા અષ્ટ મંગળ દ્રવ્ય આરસના પાટીયામાં કોતરીને લગાવ્યા છે. વચ્ચે પરમોપકારી પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી કાનજી સ્વામીનું આશરે ૮x૮ ફીટનું આરસમાં કોતરેલ ચિત્રપટ મુકેલ છે. નીચે દિવાલોમાં પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી કાનજી સ્વામીના આધ્યાત્મિક વચનામૃતો આરસના પાટીયામાં કોતરાવીને લગાવ્યા છે. તેમજ ઉપરના માળે પ્રશમમૂર્તિ પૂજ્ય બહેનશ્રી ચંપાબેનના વચનામૃત આરસના પાટીયામાં કોતરીને લગાવ્યા છે. આ જિનમંદિરમાં ઉપરના માળે ત્રણ ભવ્ય જિનબિંબો પ્રતિષ્ઠિત કરવામાં આવ્યા છે. તેમાં વચ્ચે કમળની વેદી ઉપર '૧-૧' સાઈઝના શ્રી આદિનાથ ભગવાનના ભવ્ય પ્રતિમાજી છે. તેમની એક તરફ ઘાતકી ખંડના ભાવી તીર્થકરના પ્રતિમાજી અને બીજી તરફ આવતી ચોવીસીના પ્રથમ તીર્થકરના પ્રતિમાજી બિરાજમાન કરેલ છે. આ મંદિરમાં પણ દિવાલો ઉપર શ્રી પરમાગમ મંદિરની જેમ શ્રી કહાન ગુરુ જીવન દર્શનના ૧૨ તથા તીર્થકર ભગવંતોના પૂર્વ ભવોનું વર્ણન દર્શાવતા ૩૦-તેમ કુલ ૪૨ ધાર્મિક-ઐતિહાસિક ચિત્રપટો આરસમાં કોતરીને લગાવેલા છે. અહીં ત્રિકાલવર્તી પંચપરમેષ્ઠી ભગવંતોને અત્યંત ભક્તિપૂર્વક નમસ્કાર કરતા અધ્યાત્મમૂર્તિ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી કાનજી સ્વામીનું ચિત્ર, ગિરનાર પર્વત ઉપર ચન્દ્ર ગુફામાં રહેલ અંગ-પૂર્વના એકદેશ જ્ઞાતા, અષ્ટાંગ મહાનિમિત્તના પારગામી ભગવાન શ્રી ધરસેનાચાર્યદેવ શ્રી પુષ્પદંત તથા શ્રી ભૂતબલિ નામના બે મુનિવરોને મહાકર્મપ્રકૃતિપ્રાભુતનું જ્ઞાન આપે છે, જેમાંથી તે મુનિવરો દ્વારા ષટ્પંડાગમની રચના થઈ તે દશ્ય, બાહુબલી મુનિરાજ અડગપણે ધ્યાનસ્થ ઉભા હતા ત્યારે ભરતચક્રવર્તીએ તેમનું પૂજન કર્યું તે દશ્ય, શ્રી શાંતિનાથ ભગવાનના પૂર્વના ત્રીજા ભવનું દશ્ય, શ્રી મલ્લિનાથ ભગવાનના પૂર્વના ત્રીજા ભવનું દશ્ય, સુવર્ણપુરીમાં પરમ કૃપાળુ પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી પ્રવચન આપે છે અને મુમુક્ષુ ભાઈ-બહેનો અતિઉત્સાહથી પ્રવચન સાંભળે છે તે દર્શાવતુ ચિત્ર, તેમજ શ્રી કહાન ગુરુ જીવન દર્શનના ચિત્રપટો, વિગેરે ચિત્રો છે. ખરેખર આ મંદિરની રચના ભવ્ય અને અવશ્ય દર્શનીય છે.

આ જિનમંદિરની બાજુમાં જ “શ્રી કુન્દકુન્દ કહાન સરસ્વતિ ભવન” વિ.સં. ૨૦૨૩માં સ્થાપિત કરવામાં આવેલું છે. આ સરસ્વતિ ભવનમાં સંસ્થા દ્વારા પ્રકાશિત થતા શાસ્ત્રો તેમજ તે શાસ્ત્રો ઉપર પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીએ કરેલા પ્રવચનોના પુસ્તક વિગેરેનો વેચાણવિભાગ છે. પુસ્તકો દાતારોના દાનના સહકારથી બહુ જ ઓછી કિંમતે આપવામાં આવે છે. ટ્રસ્ટનું દાન પણ અહીં જ સ્વીકારવામાં આવે છે. આ સરસ્વતિ ભવનની બાજુમાં જ સંસ્થાનો પોતાનો કેસેટ વિભાગ આવેલો છે, જ્યાં પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના આશરે ૮,૫૦૦ જેટલા પ્રવચનોની કેસેટો ઉપલબ્ધ છે. જેમને જે કેસેટ જોઈએ તે અહીંથી ખરીદી શકે છે. આ સરસ્વતિ ભવનનું ઉદ્ઘાટન સમાજરત્ન શેઠ શ્રી શાંતિપ્રસાદજી સાહુના વરદ્ હસ્તે કરવામાં આવ્યું હતું.

(૮) પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી કાનજી સ્વામી સમાધિ મંદિર:-

પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી કાનજી સ્વામી સ્મારક યોજના અંતર્ગત પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના સમાધિ સ્થળે

વિ. સં. ૨૦૩૭ ઈ.સ. ૧૯૮૦માં “પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી કાનજી સ્વામી સમાધિ મંદિર” બનાવવામાં આવેલ છે. તેમાં સમાધિના સ્થળ ઉપર આરસનું સ્વસ્તિક અંકિત કમળ કરવામાં આવ્યું છે. આખું સમાધિ મંદિર આરસનું બનાવવામાં આવેલ છે. પગથિયાં ગ્રેનાઈટના છે. પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીનું લગભગ ૬x૩ સાઈઝનું ભવ્ય ચિત્રપટ પણ મુકેલ છે. ચાર દિવાલમાં આરસમાં કોતરેલા નીચે મુજબના રંગબેરંગી ચિત્રપટો મુકેલા છે.

ચિત્રપટ નં. ૧ :

૧. મોટાભાઈ ખુશાલભાઈ પાસે દીક્ષા માટે અનુમતિની પ્રાર્થના
૨. જન્મભૂમિ ઉમરાળામાં હાથીના હોદે દીક્ષાનો વરઘોડો
૩. વિદેહીનાથ શ્રી સીમંધર સ્વામી અને શ્રી કુન્દકુન્દાચાર્યદેવના જ્ઞાનકિરણો લાભાન્વિત પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી કાનજી સ્વામી તથા તેમના પ્રભાવનાયોગે પ્રકાશિત અનેક શાસ્ત્રરત્નો

ચિત્રપટ નં. ૨ :

૧. પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી કાનજી સ્વામીના સત્પ્રભાવના ઉદયે સૌરાષ્ટ્ર તેમજ અન્ય પ્રાંતોમાં નવનિર્મિત દિગંબર જિનમંદિરો
૨. જિનેન્દ્ર પંચકલ્યાણક
૩. પૂજ્ય ગુરુદેવના પવિત્ર કરકમળે અંકન્યાસ વિધિ
૪. ભવ્ય જિનેન્દ્ર રથયાત્રા સહ પૂજ્ય ગુરુદેવ
૫. દેશ-વિદેશમાં જ્ઞાન કિરણો પ્રસારનાર પૂજ્ય ગુરુદેવ અને પ્રવચનરત શ્રોતાઓ

ચિત્રપટ નં. ૩ :

૧. શ્રી સમેદ્દશિખર આદિ પૂર્વ-ઉત્તર ભારતના તથા બાહુબલી (શ્રવણબેલગોલા) આદિ દક્ષિણ ભારતના તીર્થોની ભક્તિભાવથી વંદના
૨. ઋદ્ધિસંપન્ન વૈમાનિક દેવપર્યાયમાં ઉત્પન્ન થયેલો પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીનો જીવ
૩. સ્વર્ગલોકમાંથી વિમાનમાં શ્રી સીમંધર ભગવાનની વાણી સાંભળવા વિદેહ ક્ષેત્રે જાય છે.
૪. સમવસરણમાં દેવ (પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી) દ્વારા ભક્તિપૂર્વક શ્રી સીમંધરજિન વંદના. સાથે-સાથે ગત ભવમાં રાજકુમારપણે પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીને શ્રી સીમંધર ભગવાનના સમવસરણમાં જતાં અને જિનવંદના કરતા પણ દર્શાવ્યા છે.

ચિત્રપટ નં. ૪ : વર્તમાન ઋદ્ધિધર વૈમાનિક દેવ (પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રી) દેવવૃંદસહ સ્વર્ગના જિનપ્રતિમાઓની પૂજા તથા દેવો સાથે તત્વગોષ્ઠી કરે છે.

ત્યાર પછી નીચે પૂજ્ય ગુરુદેવશ્રીના જીવનદર્શનના બાર ચિત્રો છે.

(૯) પૂજ્ય બ્હેનશ્રી ચંપાબેનની સમાધિ-સ્મૃતિ:-

વિ. સં. ૨૦૫૫ વીર સંવત ૨૫૨૫ વૈશાખ સુદ-૩ના દિવસે પૂજ્ય બ્હેનશ્રી ચંપાબેન સ્મારક યોજના અંતર્ગત “પૂજ્ય બ્હેનશ્રી ચંપાબેનની સમાધિ-સ્મૃતિ” બનાવવામાં આવેલ છે. તેમાં પ્રથમમૂર્તિ પૂજ્ય બ્હેનશ્રી ચંપાબેનના સમાધિસ્થળ ઉપર સ્વસ્તિકની સ્થાપના બદામી આરસના કમળ ઉપર કરવામાં આવેલ છે. અહીં પણ ચારેય દિશામાં આરસમાં ચાર રંગબેરંગી ચિત્રપટો લગાવવામાં આવેલા છે.

આ રીતે સંસ્થાના બધા જ જિનાયતનો એક જ સંકુલમાં કરવામાં આવેલા છે. ફક્ત શ્રી કુન્દકુન્દ પ્રવચન મંડપ હોલ કે જ્યાં હાલ મ્યુઝિયમ છે - તે આ સંકુલની અડોઅડ બીજા પ્લોટમાં આવેલો છે.

મહેમાનોને રહેવા માટે આ સંકુલથી ચાલતાં માત્ર ૫-૭ મીનીટના રસ્તે ધર્મશાળા તથા ભોજનશાળા આવેલી છે. તેને શ્રી જૈન અતિથિ સેવા સમિતિ કહે છે. અહીં રહેવા માટે લગભગ ૬૦ જેટલી એટેન્ડ બાથરૂમ-લેટ્રીન-પંખા-પલંગ વિગેરે પૂરી સગવડતાવાળી રૂમો બનાવેલી છે. તે સિવાય વિ. સં. ૨૦૫૭ ઈ.સ. ૨૦૦૧માં “શ્રીમતી કલાવતીબેન હસમુખરાય વોરા દિગંબર જૈન અતિથિ ભવન” બનાવાયેલ છે, જેમાં દરેક મજલે ૨૦-૨૦ - તેમ કુલ ચાર માળમાં કુલ ૮૦ રૂમો આધુનિક સુવિધાવાળા બનાવવામાં આવેલ છે. આ ભવનમાં લીફ્ટની સુવિધા પણ છે. આ ધર્મશાળાના સંકુલમાં જ સુંદર ભોજનાલય છે, જેમાં હાલ દરરોજ સવારે ચા-નાસ્તાની તથા સવારે અને સાંજે ભોજનની સુંદર વ્યવસ્થા છે. આ સંકુલમાં પાછળની તરફ હિન્દી ધર્મશાળાના નામે ઓળખાતી ધર્મશાળામાં આશરે ૨૦ જેટલી રૂમો છે.

આ સિવાય “પૂજ્ય શ્રી કાનજી સ્વામી દિગંબર જૈન વિશ્રાંતિ ગૃહ” ની સ્થાપના વિ.સં. ૨૦૩૭ ઈ.સ. ૧૯૮૧માં મુંબઈના શ્રી દિગંબર જૈન મુમુક્ષુ મંડળએ કરેલ છે. તેમાં પણ આશરે ૨૦ જેટલા બ્લોકસ બનાવેલા છે. મહોત્સવમાં મહેમાનો ખૂબ વધારે હોય ત્યારે મહેમાનોને ઉતરવા માટે આ વિશ્રાંતિ ગૃહનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. આ ઉપરાંત ભાવનગર-રાજકોટ હાઈ વે ઉપર નાઈરોબીના શ્રી ઝવેરચંદભાઈ તથા વિદેશના અન્ય મુમુક્ષુઓના સહકારથી “ઓસવાળ ભવન” નામે સુંદર ગેસ્ટ હાઉસ આધુનિક પૂરી સગવડતાવાળા બંધાયેલા છે.

આ સિવાય બ્રહ્મચારી બ્હેનોને રહેવા માટે લાડનુ નિવાસી શેઠ શ્રી વચ્છરાજજી ગંગવાલ તરફથી એક બ્રહ્મચર્યાશ્રમ વિ.સં. ૨૦૦૮માં બંધાવેલ છે. તેમજ આ બ્રહ્મચર્યાશ્રમની બાજુમાં જ શાસ્ત્રવાંચન તથા તત્ત્વચર્યા માટે “શ્રી મનકૂલાદેવી દિગંબર જૈન સ્વાદ્યાય ભવન” નું પણ નિર્માણ થયેલ છે, જેમાં પૂજ્ય બ્હેનશ્રી ચંપાબેન તથા બ્હેન શાંતાબેન દ્વારા બ્હેનો માટે રાત્રીના સમયે તત્ત્વચર્યાનું આયોજન કરવામાં આવતું હતું.

આ રીતે સુવર્ણપુરી-સોનગઢ એક ભવ્ય તીર્થધામ બન્યું છે. કાગળમાં તો કેટલું લખવું? યાત્રા કરીને નજરે તેની ભવ્યતા નિહાળીએ તો જ વાસ્તવિક ખ્યાલ આવે તેવું સુંદર છે.